

УДК 65.014.1

РОЗВИТОК ПРОЦЕСУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Пилипенко С. М., к.е.н., доцент кафедри економіки та оцінки майна підприємств Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація. Висвітлено параметри організації інформаційного забезпечення, як основного засобу підвищення дієвості загальної системи управління підприємством. Визначено сутність обліково-аналітичної інформації та досліджено її роль в прийнятті управлінських рішень.

Ключові слова. Інформація, інформаційне забезпечення, обліково-аналітична інформація, інформаційні системи, інформаційні технології

В сучасних умовах функціонування підприємства потребують підвищення рівня інформаційного забезпечення чому сприяє формування та розвиток інформаційних систем управління. Для менеджменту інформація є ключовим ресурсом, це особлива економічна категорія, доступ до якої дозволяє узгодити інтереси зовнішніх користувачів з виконанням місії компанії, отриманням економічного блага, що реалізується через збільшення вартості бізнесу на агресивному конкурентному ринку. Управлінська інформація представляє собою сукупність певним чином упорядкованих, опрацьованих і проаналізованих корисних відомостей. Для того щоб відомості набули статусу управлінської інформації, вони повинні пройти аналітико-синтетичну обробку. Будь-який процес управління починається зі збору, обробки, обслуговування, зберігання та передачі інформації з метою аналізу одержаних результатів для підготовки, обґрунтування й прийняття управлінських рішень. В результаті буде отриманий структурований підсумок діяльності для оцінки та узагальнення результатів бізнес-процесів, розроблені рекомендації для максимізації доходу та підвищення вартості компанії. Неefективна інформаційна діяльність є однією з причин незадовільного становища організації. Зазначені обставини зумовлюють теоретичну і

практичну значущість проблеми удосконалення процесу інформаційного забезпечення як інструменту ефективного менеджменту.

Питання організації інформаційного забезпечення управління розглянуто в працях як вітчизняних так і зарубіжних вчених, зокрема в працях Р.Ф. Абдєєва, І.О. Белебева, Ф.Ф. Бутинця, І.П. Босака, М.П. Денисенко, І.І. Карекоза, А.Н. Кашаєва, Т.М. Ковальчук, М.С. Пушкаря, М. Є. Рогози, О.Х. Румака, Т. Пітерса, П.Т. Саблука, В.К. Савчука, М.Г. Чумаченко В.А. Шевчука, Д. Хана та інших вчених. Водночас багато питань залишаються нерозкритими і потребують поглибленої розробки щодо розуміння поняття інформаційного забезпечення та його впровадження.

Метою роботи є дослідження сучасного стану інформаційного забезпечення, як основного інструменту управління, визначення його сутності та значення у покращенні управління діяльністю підприємства.

Доведено, що для ефективного управління господарською системою необхідна достовірна та своєчасна інформація, яка може бути отримана завдяки відповідного інформаційного забезпечення. Поняття «інформаційне забезпечення» виникло завдяки розвитку автоматизованих систем управління. В системі інформаційного забезпечення ряд авторів [2, 5] виділяють три складових: інформаційні ресурси, інформаційні технології, технічні засоби та програмне забезпечення. В такому разі під інформаційним забезпеченням управління слід розуміти дані, які отримуються, аналізуються, зберігаються та накопичуються, а також надання результативної інформації для прийняття управлінських рішень. З іншої точки зору ряду авторів [1, 6] інформаційне забезпечення це наявність інформації, яка необхідна для управління економічними процесами і яка міститься

в базах даних інформаційних систем. В свою чергу інформаційні системи - це системи зберігання, обробки, перетворення, передачі та оновлення інформації з використанням комп'ютерної та іншої техніки. Таким чином під інформаційним забезпеченням розуміють, по-перше, сукупність інформації, а по-друге, систему, в яку входять технічні засоби, програмне забезпечення, інформаційні технології, методичні інструктивні матеріали, системи класифікації та кодування. Тобто сутність інформаційного забезпечення управлінської діяльності формується за рахунок сукупності інформаційних ресурсів, які сприяють ефективному проведенню процесу управління, зокрема розробки та реалізації управлінських рішень.

Процес інформаційного забезпечення є безперервним і для ефективного виконання поставлених завдань потрібно використовувати якісно організовану інформаційну систему, в якій важливу роль відіграє обліково-аналітична інформація як єдиний інтегрований інформаційний потік. Дана інформація максимально адаптується до потреб користувача при оцінці фінансового стану підприємства, інвестиційного потенціалу та перспектив розвитку компанії. Впровадженню ефективних інформаційних систем менеджменту сприяють: здешевлення автоматизованих функцій обробки інформації, удосконалення комп'ютерної техніки, зростання її продуктивності і потужності, що сприяє створенню ефективних програм з елементами штучного інтелекту; створення такої мережі обробки даних, яка буде забезпечувати оперативність, керованість, обґрунтованість, економічність й адаптивність до конкретних умов. Для вирішення даної проблеми необхідна реалізація технічних і організаційних заходів щодо підвищення ефективності інформаційного забезпечення на основі впровадження інформаційних технологій. При цьому виникає необхідність побудови інтегрованих до існуючих програм підприємства моделей інформаційного забезпечення, що сприятиме забезпеченню кожного робочого місця повним комплексом інформаційних послуг [3]

Інформаційні технології – унікальний інноваційний засіб управління інформацією, який дозволяє протягом усього життєвого циклу

компанії отримувати дані про бізнес-процеси. Тому особливого значення набуває правильний вибір інформаційних технологій. Це пов'язано з тим що вони опосередковано впливають на результати діяльності підприємства тобто на його прибутковість, рентабельність, рівень витрат тощо. Кожен бізнес-процес має бути інформаційно оформлений та узагальнений щоб забезпечити користувачів потрібною обліково-аналітичною інформацією. Облік та аналіз є важливими функціональними компонентами інформаційної системи підприємства. Формування такої інформації передбачає поступовий перехід оперативної інформації у вигляді спостереження фактів фінансово-господарської діяльності, їх виміру, фіксування, документального оформлення у звітну інформацію де формуються дані синтетичного обліку і після відповідного аналізу аналітична інформація потрапляє до загальної інформаційної бази. Обліково-аналітична інформація вміщує системну інтеграцію базових функцій управління таких як облік, аналіз та контроль, в результаті утворюється база даних яка дозволяє приймати ефективні управлінські рішення щодо досягнення мети в зазначені терміни з найменшими витратами і отриманням очікуваного результату. Сутність системи обліково-аналітичного забезпечення полягає в об'єднанні облікових та аналітичних операцій в єдиний процес, виконанні мікроаналізу, забезпеченні безперервності цього процесу і використанні отриманих результатів для формування рекомендацій з прийняття управлінських рішень. Система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту відіграє важливу роль в функціонуванні системи управління підприємством шляхом забезпечення взаємодії структурних підрозділів та реагування на зміни внутрішнього за зовнішнього середовища. Саме вона об'єднує облікові та аналітичні процеси в єдиний процес забезпечення його безперервності і використанні результатів для формування рекомендацій для прийняття управлінських рішень. При цьому велике значення має якість інформації, яка б максимально задовольняла потреби користувачів. Особливу увагу необхідно приділяти саме обліковій інформації, яка за своєю природою є сукупністю релевантних відомостей має якісні характеристики.

Обліково-аналітичне забезпечення управління не обмежене тільки внутрішніми рамками системи, продуктивністю конкретного підприємства, а також спрямоване на інших учасників економічних відносин, які формують зовнішнє оточення. Основними завданнями обліково-аналітичної системи являються: аналіз діяльності підприємства; облік господарських операцій за цільовими напрямками на базі бухгалтерського обліку з додаванням не фінансових показників; контроль за використанням матеріальних і нематеріальних ресурсів; планування діяльності підприємства, зокрема господарських операцій, формування аналітичних бюджетів як джерел акумулювання планової, облікової та аналітичної інформації. Для виконання цих завдань на підприємстві формуються інформаційні системи з відповідним програмним забезпеченням. Це програми «1С. Бухгалтерія», «БЕСТ», «Електронна бухгалтерія» тощо. Для оцінювання та аналізу поточного і прогнозованого фінансового стану підприємства використовують програми фінансового аналізу «ИНЗН-АФСП», «АНЗН – Анолітик», «ФінЕксперт» та інші.

Інформаційна система має бути належним чином структурована і організована, а всі дії з формування, користування і розподілу ресурсів повинні бути доцільними та економічно виправданими. Саме обліково-аналітична інформація надає відомості про фактичний фінансово-економічний стан і потенціал бізнесу, на основі якого визначають перспективи розвитку з врахуванням ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища. Але для ефективного її використання необхідно мати уяву про інформаційний потенціал компанії, залучення і використання якого здатне оптимізувати процес отримання інформації для прийняття управлінських рішень. Якість інформаційного потенціалу в цілому залежить від рівня професіоналізму інформаційних і фінансових аналітиків, які визначають потреби управлінців в якісній інформації. Інформація оцінюється як якісна та ефективна в тому разі, якщо її використання сприяло отриманню економічної вигоди при реалізації прийнятих раніше рішень.

Проблеми розвитку інформаційного потенціалу потребують подальших досліджень при цьому увагу необхідно приділити визначенню результатів від формування та користування даними облікової системи. Саме налагоджена система руху інформаційних потоків забезпечить виконання поставлених завдань. Тому, нагальною стає проблема широкого застосування інтегрованих моделей інформаційного забезпечення, які дають змогу підвищити результати прийнятих рішень на новий рівень та сприятимуть удосконаленню процесу управління підприємством.

Список використаної літератури

1. Босак І.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І.П. Босак, Є.М. Палига // Регіональна економіка. – 2007. - № 4. с. 193 – 195.
2. Безверхий К.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні монографія К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 184 с.
3. Волощук Л.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства Л.О. Волощук Праці Одеського політехнічного університету. – 2011. – Вип. 2 (36). – С. 329 – 334.
4. Галузіна С.М. Аспекти підвищення ролі учетно-аналітичної інформації в системі управління організацією: монографія С.М. Галузіна. – СПб.: Знание, 2006. – 392 с.
5. Денисенко М.П. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством / М.П. Денисенко, І.В. Колос // Економіка та держава. – 2006. - № 7. – с. 19 -24.
6. Козак В.Г. Удосконалення системи інформаційного забезпечення економічного аналізу/ В.Г. Козак //Економіка АПК. – 2005. - № 1. С. 66 – 70.
7. Смоленюк П.С. Звітність підприємств як інформаційний продукт / П. Смоленюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. - № 10. – С. 35 – 39.

Автор

Пилипенко Світлана Миколаївна – к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і оцінки майна підприємств Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (snpil@ukr.net)

Тези доповіді надійшли 03 лютого 2016 року.

Опубліковано в авторській редакції